

Särtryck ur
VÅR FÅGELVÄRLD
Årg. 24 1965 Nr 2
—

Notiser från Falsterbo fågelstation sommaren och hösten 1961

(Meddelanden från Falsterbo fågelstation 27)

Av

GUNNAR ROOS

Summary: Notes from Falsterbo Bird Station,
Summer and Autumn 1961. (Reports from Falsterbo
Bird Station No 27.)

Notiser från Falsterbo fågelstation sommaren och hösten 1961

(Meddelanden från Falsterbo fågelstation 27)

Av

GUNNAR ROOS

Trots det stigande intresset för systematiskt bedriven fältornitologi har rekryteringen av kvalificerad personal till Falsterbo fågelstation under senare år visat sig allt svårare, och hösten 1961 stod stationen för första gången på tio år helt utan observatör. Någon kontinuerlig bevakning av höststräcket förekom alltså ej. Detta förhållande är naturligtvis synnerligen beklagligt, särskilt som hösten uppvisade en rad intressanta sträcksituationer.

Ringmärkningsverksamhet pågick emellertid under huvuddelen av säsongen, och fågelstationen var bemannad från den 1.6. till den 31.10. Ca 5.700 fåglar märktes under denna tid, vilket innebär nytt årsrekord för stationen. Verksamheten kunde genomföras tack vare ekonomiskt understöd från Viltforskningsrådet.

Som ringmärkare och samtidigt stationschefer tjänstgjorde följande personer:

BENGT MÖLLER	1.6.—31.7.	ANDERS TENGELIN	1.9.—16.9.
CHRISTIAN HJORT	1.8.—10.8.	OLE GEERTZ-HANSEN	17.9.—23.9.
GUNNAR ROOS	11.8.—31.8.	ARNE GUNNARSSON	24.9.—31.10.

Vid sidan av sina primära arbetsuppgifter utförde ringmärkarna i mån av tid också en del observationer över sträckande och rastande fåglar. Sådana iakttagelser infördes regelbundet i stationens dagbok, som nu förvaras i Skånes Ornitologiska Förenings arkiv, Lund. Från många dagar föreligger dessutom mera exakta siffror tack vare räkningar, som utfördes av besökande ornitologer. Naturligtvis kan dessa data på intet sätt tillmätas samma värde som materialet från tidigare år. Särskilt under oktober månad, då ARNE GUNNARSSON tjänstgjorde som ringmärkare, kunde emellertid en viss kontroll av utsträcket företagas, eftersom ringmärkningsarbetet under denna tid var förlagt till fyrdungen. Nedan följer några data och reflexioner med utgångspunkt från det sålunda insamlade materialet.

Några drag i höststräckets förlopp

En granskning av tillgängligt material visar klart, att sträcket under oktober månad av exempelvis duvor, trastar och en rad småfågelarter var av ovanligt stor omfattning. Då det emellertid torde vara meningslöst att här anföra en rad mer eller mindre osammanhängande dagssiffror, skall endast några få arter upptagas till behandling. Invasionsarterna behandlas separat och mera ingående (p. 135).

Beträffande rovfågelsträcket är informationerna sparsamma, och några utpräglade toppdagar tycks ej ha förekommit. Som en bidragande orsak härtill kan man möjligen tänka sig den höga frekvensen av sydostliga vindar under slutet av september och början av oktober. Den inledande fasen i b i v r å k e n s (*Pernis apivorus*) sträck kunde emellertid studeras ganska noggrant, och förloppet tycks för denna art ha varit det normala. Mellan den 24.8. och den 31.8. räknade förf. således ca 6.500 ex., med en högsta dagssiffra på drygt 3.000 ex. den 30.8. Ett par intressanta dagssummor för o r m v r å k (*Buteo buteo*) bör också omnämnas. För det första noterades den 30.8. (alltså toppdagen för bivråk) ca 240 ormvråkar på sträck, vilket synes vara en anmärkningsvärt hög siffra för en augustidag. Och för det andra räknades så sent som i första novemberveckan ca 200 ex. den 5.11. och 240 ex. den 6.11. I detta sammanhang kan också en observation av 3 g l a d o r (*Milvus milvus*) den 11.7. nämnas; de sågs sträcka åt väster över Ljungen i samlad trupp.

Under slutet av oktober passerade ett traststräck av för Falsterbo ovanliga proportioner, och den 26.10. uppskattades antalet b j ö r k - t r a s t a r (*Turdus pilaris*) till minst 5.000 ex. och antalet r ö d v i n g - a r (*T. iliacus*) till ca 3.000 ex. Även 30.10. förekom ett livligt sträck av dessa arter, om än av något beskedligare omfattning: björktrast ca 2.000 ex., rödvinge ca 500 ex. Sträckande björktrastar iaktogs också under första veckan i november, och från tre dagar föreligger mera exakta siffror: den 4.11. 1.250 ex., den 5.11. 700 ex. och den 6.11. 280 ex. Under de ovan angivna oktoberdagarna deltog också upp till ett hundratal d u b b e l t r a s t a r (*T. viscivorus*) samt ett fåtal t a l t r a s t a r (*T. philomelos*) och k o l t r a s t a r (*T. merula*) i sträcket.

Av speciellt intresse är naturligtvis siffrorna för björktrast, då arten aldrig tidigare uppträtt särskilt talrikt vid Falsterbo under höst-

flyttningen. Vissa år saknas den fullständigt i sträckprotokollen, och den högsta årssiffran, som noterades 1955, ligger endast på ca 1.650 ex. (ULFSTRAND 1959).

Stenknäcken (*Coccothraustes coccothraustes*) karakteriseras i SOF:s Förteckning över Sveriges fåglar (1962) som huvudsakligen »stann- och strykfågel», även om vissa sträckrörelser i sydvästlig riktning säges kunna äga rum. Denna karakteristik stämmer mycket väl med tidigare erfarenheter från Falsterbo, där arten nära nog är okänd under höststräcket. Sålunda har endast under två år utsträckande exemplar noterats: 3 ex. 1957 och 3 ex. 1959 (MATHIAS-SON 1961, ULFSTRAND 1962 a). Mot denna bakgrund var stenknäckens uppträdande hösten 1961 av största intresse. Under åtminstone tio dagar i oktober sågs små flockar om 2—10 ex. på utsträck, och någon dag kunde antalet vara större, som den 10.10. då 25 ex. noterades. Det bör särskilt anmärkas, att dessa oväntade sträckrörelser inträffade under ett typiskt invasionsår (se nedan), och man får här en ny påminnelse om svårigheten att inplacera en art under någon av de gängse beteckningarna stannfågel-invasionsfågel-flyttfågel (jfr nedan p. 136).

Invasioner hösten 1961

Det är sedan länge känt, att Falsterbo står i särklass bland sträck-lokalerna i nordvästra Europa vad beträffar möjligheterna att studera de s.k. invasionsarternas sträckförhållanden. På grund av dessa arters ofta extrema tveksamhet inför öppna havsytor ansamlas de — genom de skånska kusternas ledlinjeverkan — i ansehliga mängder till Falsterbonäset under höststräcket. Genom denna koncentration av fåglar till ett mindre område har man goda möjligheter att fastställa en invasion även under sådana år, då endast ett begränsat antal individer av resp. art är i rörelse. För att klarlägga den eventuella periodiciteten och vissa andra problem rörande invasionsarternas vandringar är mångåriga observationer av den typ, som under 1950-talet bedrivits vid Falsterbo fågelstation, synnerligen värdefulla, och det är kanske främst från denna utgångspunkt, som man har att beklaga det nu uppkomna avbrottet i observationsserien.

Hösten 1961 utmärktes i hög grad av kraftiga invasionsrörelser hos en rad arter, och särskilt oktober månad får i detta hänseende betecknas som en av de mest givande i fågelstationens historia. En

tämligen ingående redogörelse för dessa invasioners förlopp lämnas nedan. Det skall dock påpekas, att vissa arter, som behandlas här, inte utan vidare kan föras under beteckningen »typiska invasionsfåglar». Gränserna mellan stannfåglar, invasionsfåglar och »egentliga» flyttfåglar är emellertid flytande (se RUDEBECK 1950:49, ULFSTRAND 1957:194), och om samtliga behandlade arter vågar man påstå, att deras sträck över en given lokal (exempelvis Falsterbo) visar annuella fluktuationer, vilka ej enbart kan orsakas av meteorologiska och geografiska faktorerers inverkan på sträcket. (Jfr även stenknäck ovan, vars uppträdande lika gärna kunde behandlats i detta avsnitt.)

Särskilt remarkabel var sträckoron denna höst hos mesarna, och då i synnerhet hos blåmes (*Parus caeruleus*) och talgoxe (*P. major*). I stationens dagbok finner man de första notiserna om utsträckande exemplar av dessa båda arter omkring medio av september, och från denna månads senare del kan nämnas ca 100 ex. den 22.9. och uppemot 500 ex. den 27.9. av vardera arten. Under första veckan i oktober blev sträcket mera kontinuerligt, för att mellan den 10.10. och den 15.10. uppvisa en våldsamt kulmination. Under flera av dessa dagar utfördes sträckobservationer vid Falsterbo fyr av H. BEHMANN, Hildesheim, och M. v. TSCHIRNHAUS, Hameln, Tyskland, och en sammanställning av deras siffror har gjorts nedan. Även under senare delen av oktober pågick ett visst sträck, och i dagboken har ARNE GUNNARSSON bl.a. noterat följande siffror: blåmes 19.10. 500 ex., 23.10. 200 ex., 28.10. 300 ex.; talgoxe 19.10. 100 ex., 28.10. 500 ex.

Art	2.10.	3.10.	4.10.	5.10.	6.10.	7.10.	10.10.	11.10.	12.10.
<i>Parus caeruleus</i>	350	100	300	700	200	200	6.000	8.000	12.000
<i>Parus major</i>	200	150	200	500	400	150	6.000	6.000	10.000

Några dagssiffror för sträckande blåmesar (*Parus caeruleus*) och talgoxar (*Parus major*) vid Falsterbo mellan den 2.10. och den 12.10.1961. (*Some daily figures of migrating Parus caeruleus and Parus major at Falsterbo in early October 1961*).

Jämfört med de båda ovan behandlade arterna var antalet svartmesar (*P. ater*) högst blygsamt. Mindre flockar på 10—30 ex. var i rörelse på Falsterbonäset från medio av augusti till medio av oktober, men endast den 26.9. noterades något mera anmärkningsvärt utsträck (ca 600 ex.). För att göra listan över mesarnas uppträdande

fullständig skall det slutligen också nämnas, att enstaka tofsmesar (*P. cristatus*) vid några tillfällen i september och oktober iakttogs i fyrdungen. Mycket tyder emellertid på, att dessa fåglar var av rent lokalt ursprung, och att det hela tiden rörde sig om samma exemplar. Vidare noterades en entita (*P. palustris*) på sträckförsök den 17.9.

Sammanfattningsvis kan det alltså konstateras, att blåmesen och talgoxen (med blåmesen som den något talrikare) under hösten 1961 uppträdde på sträck över Falsterbo i sådant antal, att alla tidigare säsonger ställs i skuggan. Sträckrörelser konstaterades från mitten av september till början av november, med ett synnerligen markerat maximum mellan den 10.10. och den 15.10. Vissa sträckrörelser förekom också hos svartmesen, men de var hos denna art av relativt obetydlig omfattning och inträffade dessutom i huvudsak tidigare på säsongen. (För diskussion av orsakerna till mesarnas vandringar se ULFSTRAND 1962 b, CRAMP 1963.)

En annan art, som hösten 1961 uppträdde i högst anmärkningsvärda mängder, var domherren (*Pyrrhula pyrrhula*). De första exemplaren visade sig redan den 24.9., då en liten flock sträckte åt väster över Ljungen. Fram till medio av oktober noterades sedan ofta mindre flockar på upp till ett tiotal exemplar. De högsta dagssiffrorna under denna period översteg emellertid ej 50 ex., och det sammanlagda antalet torde ha varit tämligen blygsamt. Fr.o.m. den 19.10. ökade sträcket markant, och dagssiffror på 300—700 ex. blev nu vanliga. Under de tre dagarna mellan den 26.10. och den 28.10. kom så en lavin av helt oanade proportioner. Under ringmärkningsarbete vid Falsterbo fyr kunde ARNE GUNNARSSON notera dagssiffror på mer än 5.000 ex. med maximum den 26.10., då minst 10.000 ex. sträckte ut över havet. Härefter avtog sträcket betydligt, men ännu i mitten av november var mindre flockar i rörelse över Falsterbonäset. Under oktober kunde 69 domherrar ringmärkas mot endast 3 ex. under samtliga tidigare säsonger.

Under tidigare år har sträcksiffrorna för domherre vid Falsterbo fluktuerat ganska kraftigt men alltid varit tämligen låga. Vissa år har arten fullständigt saknats, och högsta årssumman noterades 1943 med 978 ex. (RUDEBECK 1950). Det kan alltså utan vidare fastslås, att invasionen hösten 1961 var av mångdubbelt större omfattning än under något av de tidigare studerade åren. Det bör emellertid också påpekas, att domherren hör till de mera svårräknade arterna, och

att sträcksiffrorna står under inflytande av en rad felkällor, som alla bidrager till en underskattning av antalet sträckande fåglar. Vid lavinsträck av andra småfågelarter tenderar sålunda kvantitativa data för en relativt sparsamt förekommande art som domherren att fullständigt försvinna ur protokollen. En annan faktor är domherrens tendens att inför havet stiga till sådan höjd, att det — även om artens lockläte hörs — nära nog ställer sig omöjligt att uppleta de olika individerna i de tämligen glest sammanhållna flockarna (jfr ULFSTRAND 1956:192). Av ännu större betydelse torde dock det förhållandet vara, att huvuddelen av domherrarna ofta sträcker direkt ut över Öresund vid Falsterbo fyr och på så sätt helt undgår en observatör på Nabben. Detta gäller också en rad andra arter, och en jämförande undersökning över utsträcket vid Falsterbo fyr resp. Nabben får anses som en synnerligen angelägen uppgift, för att de sträckdata, som under årens lopp insamlats vid Falsterbo, skall kunna ingående analyseras.

Även nötkråkor (*Nucifraga caryocatactes*) och nötskrikor (*Garrulus glandarius*) var i rörelse denna höst. De första nötkråkorna — en flock på 10 ex. — noterades den 2.9., och under hela september sågs mindre flockar på utsträck vid Nabben. Dagssiffrorna var dock ej särdeles höga denna månad och översteg knappast någonsin 20 ex. En viss kulmination torde ha inträffat under de första veckorna i oktober, då exempelvis 25 ex. resp. drygt 60 ex. räknades den 6.10. och den 12.10. Antalet minskade därefter snabbt, och under återstoden av hösten noterades endast enstaka exemplar. De första nötskrikorna sågs under de sista dagarna i september — alltså i det närmaste en månad senare än nötkråkorna. Tillgängliga data antyder två sträcktoppar i oktober, varav den första inträffade den 10.—12.10. med dagssiffror på 400—600 ex. och den andra omkring den 20.10. med ett par dagssiffror på upp till 300 ex. Ännu i första veckan av november var smärre flockar i rörelse.

Beträffande nötskrikan är det intressant att konstatera med vilken regelbundenhet denna art har uppträtt på sträck i Falsterbo, sedan systematiska sträckstudier inleddes på lokalen i början av 1940-talet. Utpräglade invasioner har konstaterats 1943 (RUDEBECK 1950), 1949 (ULFSTRAND 1956), 1955 (ULFSTRAND 1959) samt 1961 — alltså exakt vart sjätte år.

Smärre flockar av korsnäbb (*Loxia sp.*) noterades mellan den 11.8. och den 15.10., men det sammanlagda antalet torde ha varit

synnerligen blygsamt. Större hackspett (*Dendrocopos major*) och mindre hackspett (*D. minor*) sågs vid några tillfällen från slutet av augusti till mitten av september, men det rörde sig endast om enstaka exemplar, som ju kan ha varit av tämligen lokalt ursprung.

En hackspett, som däremot uppvisade betydande sträckoro, var spillkråkan (*Dryocopus martius*). Det första exemplaret visade sig redan den 16.8., men först en dryg månad senare blev antalet mera anmärkningsvärt. Från slutet av september till slutet av oktober iaktogs sålunda under flera dagar flockar på upp till 10—15 ex. vid Falsterbo fyr. Ofta rörde det sig väl härvid om samma exemplar, som gjorde upprepade sträckförsök, men definitivt utsträck noterades exempelvis den 23.9. (4 ex.), den 12.10. (12 ex.) och så sent som den 5.11. (6 ex.).

I detta sammanhang kan även skatan (*Pica pica*) omnämnas. Denna art har av RUDEBECK (1950:50) betecknats som »miniatyrflyttare», och samme förf. har påpekat, att arten uppträder på sträck i Falsterbo huvudsakligen under sådana höstar, som karakteriseras av omfattande aktivitet hos en rad »typiska invasionsarter» (jfr även ULFSTRAND 1959:152). En ny illustration till detta förhållande erhöles hösten 1961, då KRISTER HJALTE observerade utsträckande skator vid Nabben den 17.9. (6 ex.), den 12.10. (23 ex.), den 29.10. (46 ex.) och den 5.11. (31 ex.). Toppdagarna torde emellertid ha infallit den 19.10. och den 24.10., då 200—300 ex. var i rörelse över fyren. Det exakta antalet utsträckande fåglar under dessa båda dagar är dock ej känt.

Slutligen skall också ett par observationer av nötväcka (*Sitta europaea*) omtalas. Den 3.9. kunde förf. studera 2 ex. av denna art, vilka uppehöll sig i några popplar i sydvästra delen av fyrdungen. Gång på gång sågs de, brant stigande, flyga några tiotal meter ut över golfbanan men alltid återvända till utgångspunkten. Särskilt intressant var det att se, hur dessa manövrer ofta tycktes utlösas av någon överflygande svartmesflock. Även vid ett par senare tillfällen (den 5.9. och den 17.9.) iaktogs nötväcka på samma lokal, men av allt att döma rörde det sig härvid endast om ett exemplar. I sträcksammanhang är ju nötväckan en första klassens raritet, och arten tycks ej vara sedd på Falsterbonäset, sedan RUDEBECK (1950: 51) observerade en ensam fågel den 26.10. 1943. (Jfr likheterna i beteende vid detta tillfälle och det ovan relaterade!) Det skall dock tilläggas, att

en nötväcka iaktogs i närheten av fågelstationen den 3.7. 1961, vilket kan tyda på, att arten numera skulle häcka i Falsterbo. Några bevis härför föreligger emellertid ej.

Notiser om sällsynta fåglar

Mellan den 27.6. och den 6.7. iaktogs nära nog dagligen 1—4 skedstorkar (*Platalea leucorodia*) på Flommen (OVE ANDERSSON, ANDERS EDFELT, BENGT MÖLLER, GUNNAR ROOS m. fl.). Oftast uppehöll de sig i ett vassrikt område ett par hundra meter sydost om Skanörs hamn, i sällskap med ett tiotal hägrar (*Ardea cinerea*). De flesta observationerna gällde en flock om 3 ex., men vid något tillfälle sågs också en ensam fågel eller alla 4 i flock. Då förf. den 28. 6. studerade de tre exemplaren, kunde det fastställas, att det rörde sig om en gammal och två ungfåglar (möjligen i första sommardräkt). Om det fjärde exemplarets ålder är däremot ingenting känt. Iakttagelserna synes innebära det sjätte fyndet av arten i Sverige samt det andra för Falsterbonäset.

Under större delen av september och åtminstone fram till den 10. 10. uppehöll sig en flamingo (*Phoenicopterus ruber*) på Skanörs revlar. Naturligtvis är det omöjligt att avgöra, huruvida den observerade flamingon var en naturlig gäst från söder eller ett förrymt exemplar. Det skall emellertid påpekas, att fågeln var påfallande skygg och oftast lyfte på ett par hundra meters avstånd. Vid ett besök på Revlarna den 13.9. stod flamingon tillsammans med ca 15 skarvar (*Phalacrocorax carbo*) på den yttersta sandbanken, och då förf. närmade sig, lyfte den (på ca 250 meters håll) innan ens hälften av skarvarna kommit på vingarna. Av intresse är också, att arten observerades på flera ställen i Danmark hösten 1961 (HEMMINGSSEN 1962).

Observationer av sällsyntare rovfåglar var tämligen få, och särskilt anmärkningsvärt är, att ej en enda notis om vare sig kungsrörn (*Aquila chrysaetos*) eller havsrörn (*Haliaeetus albicilla*) kunnat uppletas i stationens dagbok. Av störst intresse var väl den ormörn (*Circaetus gallicus*), som den 15.10. iaktogs av ARNE GUNNARSSON. Detta synes vara det tredje fyndet av arten på Falsterbonäset (jfr RUDEBECK 1947, PERSSON 1960). En skrikörn (*Aquila clanga/pomarina*) noterades den 27.9. Brun glada (*Milvus migrans*) sågs vid tre tillfällen: den 30.8., 15.9. (2 ex.) och 17.9. En observation av den på Falsterbonäset sällsynta duvhöken (*Accipiter gentilis*)

den 27.9. samt en ängshök (*Circus pygargus*) den 14.10. skall också nämnas.

Vit stork (*Ciconia ciconia*) noterades på sträckförsök vid två tillfällen i augusti: den 16.8. samt den 29.8. (2 ex.). Den 29.10. sågs en unghavssula (*Sula bassana*) vid Nabben. Mindre sångsvan (*Cygnus columbianus*) visade sig under ett par dagar i oktober (17 ex. den 17.10.), och den 16.10. sträckte en flock på 16 blåsgäss (*Anser albifrons*). Smådopping (*Podiceps ruficollis*) sågs i Flommen den 8.10. och den 14.11. (2 ex.). Den 2.9. iaktogs en snatterand (*Anas strepera*).

Vid Dansk Ornithologisk Forenings exkursion till Falsterbo den 3.9. upptäcktes en blåkråka (*Coracias garrulus*) på Ljungen (ERIK KRAMSHÖJ). Arten är ju en deciderad sydostflyttare och har veterligen ej observerats på Falsterbonäset under de senaste årtiondena (jfr RUDEBECK 1960). Enstaka turkduvor (*Streptopelia decaocto*) noterades på sträckförsök vid flera tillfällen i september och oktober, och den 1.10. iaktogs även 2 turturduvor (*S. turtur*). Den 18.10. sträckte 3 svartkråkor (*Corvus c. corone*).

Ringtrast (*Turdus torquatus*) observerades under tre dagar i oktober, varav 3 ex. den 27.10. Enstaka mindre flugsnappare (*Ficedula parva*) uppehöll sig i fyrdungen under flera dagar i september, och dessutom sågs en ensam fågel den 10.10. Mellan den 16.9. och den 19.9. rastade en lappsparr (*Calcarius lapponicus*) på samma lokal. Den 26.9. fångades och ringmärktes en trastsångare (*Acrocephalus arundinaceus*). Sommarens enda observation av gulhämpling (*Serinus serinus*) gjorde den 11.7., då ett exemplar sträckte ut vid Nabben (jfr ULFSTRAND 1963: 33).

Några vadarobservationer under senhösten

Under senhösten 1961 dröjde sig en ganska stor flock av kärrsnäppor (*Calidris alpina*) kvar på Skanörs revlar, och följande siffror antecknades: den 18.10. 1.500 ex., den 5.11. 500 ex., den 27.11. 500 ex. och den 4.12. 400 ex. (jfr Roos 1962: 265). Någon motsvarande försening kunde knappast iakttas hos övriga vadararter, men följande observationer kan dock vara värda ett omnämnande: rödbena (*Tringa totanus*) 1 ex. den 6.11.; storspov (*Numenius arquata*) 1 ex. den 6.11.; myrspov (*Limosa lapponica*) 2 ex. den 27.11.; strandskata (*Haematopus ostralegus*) 8 ex. den 27.11.

LITTERATUR

- CRAMP, S. 1963. Movements of tits in Europe in 1959 and after. — British Birds 56: 237—263.
- HEMMINGSSEN, A. 1962. Flamingo (*Phoenicopterus ruber roseus* PALLAS) i og nær Danmark, specielt i det nordfrisiske vadehav 1961. — Dansk Orn. For. Tidsskr. 56: 33—39.
- MATHIASSEN, S. 1961. Fågelsträcket vid Falsterbo år 1957. Medd. från Falsterbo fågelstation 18. — VF 20: 226—240.
- PERSSON, C. 1960. Två iakttagelser av ormrörn (*Circaëtus gallicus*) i Skåne. — VF 19: 340—341.
- ROOS, G. 1962. Vinterfåglar på Falsterbonäset. — Fauna och Flora 57: 249—273.
- RUDEBECK, G. 1947. En iakttagelse av ormrörn (*Circaëtus gallicus*) ocn några reflexioner i samband därmed. — VF 6: 82—84.
- 1950. Studies on Bird Migration — VF, Suppl. 1. Lund.
- 1960. En observation av blåkråka (*Coracias garrulus*) vid Håckeberga i Skåne. — VF 19: 171—172.
- Sveriges Ornitologiska Förening. 1962. Förteckning över Sveriges fåglar. 5 uppl. Stockholm.
- ULFSTRAND, S. 1956. Fågelsträcket vid Falsterbo 1949—1950. Medd. från Falsterbo fågelstation 7. — VF 15: 187—199.
- 1957. Fågelsträcket vid Falsterbo år 1953. Medd. från Falsterbo fågelstation 10. — VF 16: 189—204.
- 1959. Fågelsträcket vid Falsterbo år 1955. Medd. från Falsterbo fågelstation 14. — VF 18: 131—162.
- 1962a. Fågelsträcket vid Falsterbo fågelstation år 1959. Medd. från Falsterbo fågelstation. 21. — VF 21: 190—204.
- 1962b. On the nonbreeding ecology and migratory movements of the Great Tit (*Parus major*) and Blue Tit (*Parus caeruleus*) in southern Sweden, with notes on related species. Rep. Falsterbo bird station No. 19. — VF, Suppl. 3.
- 1963. Fågelsträcket vid Falsterbo år 1960. Medd. från Falsterbo fågelstation 23. — VF 22: 29—36.

Summary: Notes from Falsterbo Bird Station, Summer and Autumn 1961. (Reports from Falsterbo Bird Station No 27.)

For the first time since 1951 no regular observations on visible migration were carried out at Falsterbo in the autumn of 1961. The station was, however, manned from June 1st to October 31st and ringing was performed throughout this period. A special report on this matter will appear later. Besides their principal tasks, the ringers were making daily notes on migrating and resting birds and some of these observations are dealt with in this report. It must be pointed out, however, that the daily figures given here are not so exact as those from earlier years.

Of special interest in the autumn of 1961 were the great irruptions in late September and early October of several species. *Parus caeruleus* and *P. major* were seen on migration from the middle of September to early November. On most days the numbers did not exceed 500 individuals but in the culminating period (October 10th to 15th) as many as 10,000 birds of each species were seen on migration in a single day. Some daily figures from early October are given in the table on p. 136. From late August to early October there were also a few *Parus ater*, the highest figure being 600 on September 26th. (A paper on the migrations of tits in southern Sweden and their eco-

logical background has been published by ULFSTRAND 1962 b.) Another species which occurred in very high numbers at Falsterbo in autumn 1961 was *Pyrrhula pyrrhula*. The first individuals were seen as early as September 24th, but not until late October was the passage of any significance. Then, on October 26th, 27th and 28th there was an avalanche with at least 5000 birds on each day, and the figure for the 26th was estimated at far more than 10,000. The movements died out slowly during November. In earlier years there have been great fluctuations in the annual totals of *Pyrrhula pyrrhula* but the highest figures have never exceeded 1000 specimens. Hence, the irruption this autumn was the largest ever recorded at Falsterbo. In September and early October there were also a great many *Nucifraga caryocatactes*. On some days in September 10–20 birds were seen and the highest figure (60) was noted on October 12th. Of *Garrulus glandarius* there seem to have been two peaks in October, the first one from the 10th to the 12th with daily figures of up to 600 birds, and the second one around the 20th with 200–300 birds in one day. In late October there was also an avalanche of *Turdus pilaris*, the highest figure being noted on the 26th (cf. *Pyrrhula pyrrhula*) with at least 5000 individuals. In most years the Fieldfare is very scarce at Falsterbo and the passage in 1961 was the largest ever recorded there.

It is pointed out by RUDEBECK (1950) that during "irruption years" a few resident species (e.g. *Pica pica*) can display a high degree of migratory restlessness. This was the case in the autumn of 1961. Many specimens of *Pica pica*, *Dryocopus martius* and *Coccothraustes coccothraustes* were seen making abortive attempts at migration, and on days with favourable weather a few individuals were leaving Falsterbo flying W.S.W. out over the Sound (Öresund). On September 3rd there were 2 *Sitta europaea* in the lighthouse garden; they repeatedly took wing flying out in a south-westerly direction but each time they returned to the trees. The behaviour seemed induced by over-flying flocks of *Parus ater*. This observation is especially remarkable since the Nut-hatch is one of the most sedentary birds in southern Sweden and had not been seen at Falsterbo since 1943.

A few records of rare birds are also mentioned in the report. In late June and early July there were 4 *Platalea leucorodia* at Skanör. A single *Phoenicopiterus ruber* was seen near Skanör in September and early October but it is not known whether the bird was a natural guest from southern Europe or an escaped one; it was, however, very shy. On September 3rd there was a *Coracias garrulus* and on October 15th a *Circus gallicus*. A *Serinus serinus* was seen on migration at Nabben on July 12th.

Finally, there are some notes on flocks of *Calidris alpina* in late autumn. Most Dunlins leave Sweden before the middle of October but in the autumn of 1961 the following figures were noted at Skanör: October 18th 1500, November 27th 500 and December 4th 400.

Manuskriptet inlämnat den 21.2.1964. Förf:s adress: Osbygatan 16 a, Malmö S.
